

МОВЧАННЯ В КОМУНІКАТИВНОЇ ТЕОРІЇ СПІЛКУВАННЯ

Єрмоленко А.І., студ. ПР-72

Комунікативна теорія у своїх головних моделях орієнтується на ту роль, яку відіграє комунікація, надто масова, в житті суспільства. Саме масова комунікація принципово змінила ситуацію, надала можливість жити спільним життям не тільки окремому суспільству, але й цілому людству, коли кожен у своїй квартирі може бачити чи не всі найважливіші світові події.

Р. Якобсон зосереджується на шести можливих функціях комунікації. Емотивна (за опертя на адресанта) — це всі варіанти вияву свого «я». Любовна лірика, на відміну від новин на газетних сторінках, несе в собі чимало особистої інформації. Референтна (денотативна) — коли підкреслюється контекст. Ідеться про той об'єкт, про який ми говоримо. Конотативна (за опертя на адресата) — це може бути наказ, заклик. Сюди ж можна долучити ефективність того чи іншого повідомлення.

Поетична (за опертя на повідомлення) — це той випадок, коли форма виходить на перший план, а зміст — на другий. У наших квартирних розмовах, навпаки, на першому місці — зміст, а вже потім — форма. Металінгвістична (за опертя на код) — це вихід за межі розмови при вживанні знайомих слів, описуючи це слово, ми вводимо його до словника. Фатична (за опертя на контакт) — це функція підтримки контакту, коли важливо не те, що саме говориш, а те, щоб контакт не зник. Сюди належать такі «жанри», як розмови про погоду, бесіда за святковим столом. Головне тут — не нова інформація, а наявність контакту, тобто соціальність співрозмовників. Всі ці функції водночас несе кожен комунікативний акт, але одна з них виходить наперед, і тоді це буде або вишукана поезія, або військовий наказ, або розмови про погоду. Людина може виявити/не виявити щось у будь-який спосіб, а не тільки за допомогою слова. Наприклад, Ева Естерберг створила таку типологію мовчання: Поширені типи мовчання: Мовчання, викликане непевністю. Очікувальне мовчання. Погрозливе мовчання. Мовчання, викликане настороженістю. Мовчання роздумів. Ображене мовчання. Рідкісні типи мовчання: Мовчання від втоми. Мовчання, викликане простим бажанням відпочити. Мовчання від нудьги. Мовчання від здивування або знічення.

Наук. керівник — Єрмоленко С. В., старший викладач